

PRESTON BÜNE.

"El kell ítélnetek a vádlottakat, mivel ez az ítélet a Nevadán kívül élő népet arra fogja bírni, hogy pénzüket ebben az államban fektessék be s prosperitást idézzenek elő.

Itéljétek el ezeket az embereket példaképpen, nem egyéni bűn miatt, hanem, ha szükséges, áldozatképpen, hogy Nevada általános jólétét biztosítsátok."

Az államügyész beszédéből a Preston-Smith ügyben.

Több ízben megemlékeztünk Prestonról és Smithről, Nevada börtönében levő elvtársainkról. Partunk választási harca a munkásosztály széles rétegei között ismertette ügyüket, rámutatott arra a tényre, hogy Preston és Smith személyében, úgy mint egykor Haywood s társai perénél, a munkásosztályt érte a támadás és a sérelem, mely őket érte, a munkásosztálynak sérelme.

A kapitalista sajtó korusban jajdult föl, mikor a Szocialista Munkáspárt a "gyilkos"-t tette meg elnöklőjének s így adott alkalmat az Egyesült Államok munkásainak, hogy a kapitalisták esküdtzésként, a tizenkét jó és igaz embernek ítéletével szemben ítélezzék szavazataival. A kapitalista sajtó feljajdulását híven vizsgálta a Socialist Party magánsajtója a szocialista mezbe öltözött kapitalisták lapjai.

Az államügyész beszéde tisztán, világosan mutatja Preston ártatlanságát. Igazolja, hogy a kapitalista érdekeknek, nem az igazságnak volt Preston elítélésére szüksége. A nevadai munkások szervezetszerűsége s elszánt küzdelme megakadályozza a kapitalistákat, hogy munkásait ellenálló erejét semmivé tegyék, hogy zavartalanul zsákmányolják ki őket. Ezt a szervezetszerűséget, ezt az ellenálló erőt akarták megtörni. Aldozatra volt szükség, nem bűnösre. Preston és Smithet szemelték ki áldozatnak.

Az államügyész beszéde s az esküdtzék ítélete igazolja, hogy kapitalista bírának nem az igazságszolgáltatás, hanem a kapitalista érdek, a kapitalista prosperitás lebegett szemük előtt s a kapitalista jólét kielégítésének egyik feltétele a munkások szervezeteinek leverése.

A bírónak kötelessége, hogy az esküdtzék elé csak oly bizonyítékokat bocsásson, melyek a vádat magát igazolják vagy bizonyítják. A nevadai törvényszék e kötelességet alárendelte a kapitalista érdekeknek. Az esküdtzéknek kötelessége, hogy felmentse a vádlottat, ha az a vád nem bizonyul valósnak. A nevadai esküdtzék nem törődik a bizonyítékokkal. Oknak találta az ítéletre, hogy a kapitalisták érdekeinek mártír kellett. Esküdjé s kötelessége ellen ítélt, demonstrálva, hogy a kapitalista rendszer bírósági nem az igazságot, hanem az uralkodó osztály érdekeit szolgálja, ha kell, az igazságnak arcuverésével is.

Preston szimboluma a munkásosztály és a kapitalista osztály viszonyának.

A kapitalista a munkásban csak egyszerű eszközt lát vagyonának gyarapítására s bűnnek tartja, ha a munkás nem akar kezében eszköz maradni.

A kapitalista megtagadja a munkástól a leg-
elemibb emberi jogot, az önvédelem jogát s bűnnek tartja, ha a munkás e joggal élni mer. A kapitalista bíróság kétféle igazságot ismer. Nem tartja bűnnek a törvényszéget, ha kapitalisták követik el a munkások ellen, bűnnek tartja a törvényes jogok használatát, ha a munkások élnek vele a kapitalisták ellen.

Preston rabágának a kapitalisták prosperitását és a munkásosztálynak a prosperálásból fakadó nyomorát kellene biztosítani. Ez volt a cél.

A munkásosztálytól függ, hogy így legyen-e? A munkásosztálytól függ, hogy ügyének áldozata a börtönök fenékén pusztuljanak-e? Ha Prestont és Smithet veszni hagyjuk, a kapitalista osztály nem fog habozni, hogy az áldozatok számát szaporítsa.

Preston büne az volt, hogy hü volt a munkás-

osztály érdekeihez. A munkásosztály büne volna az, ha harcosait veszni hagyta.

A választási harc véget ért. Preston neve ismerős lett minden munkáscsalád hajlékában. A Szocialista Munkáspárt kötelessége, hogy miután Preston nevét ismertté tette, folytassa az agitációt érdekében, követelje a perújítást, melyből, ha az esküdtzéknek igazságos ítéletére szoríthatják, Prestonnak kell diadallal ki-kerülni.

Prestonért folytatott küzdelmünk a sztrájk jogát, a sztrájkban az őrtállás jogáért s az önvédelem jogáért folytatott harcot jelenti.

Preston bukása a mi bukásunk, győzelmünk a mi győzelmünk!

A MUNKÁSOSZTÁLY.

(A proletáriátus.)

— Irta: Kautsky Károly. —

Amerikai viszonyokhoz alkalmazva átdolgozta: Dániel De Leon.

(Folytatás.)

(4.)

V. fejezet.

A bérmunkás proletárok előidőiből.

A kapitalista termelő rendszer eleinte a szolgák osztályából, a nép sópredékéből toborozta a bérmunkásokat. Nem annyira tehetséges, mint inkább türelmes és ellenállásra képtelen munkásokra volt szüksége, kik hajlandók voltak a munkatelepek követelményeinek, mely telepek csak úgy működhetek zavartalanul, ha a munkának számtalan lelkes s lelketlen kerek pontosan eleget tett az előirt kötelességeknek. Ilyen lévén a munkások zömének jellemvonása, kiket a kapitalisták az első időben toboroztak, természetszerűleg következett, hogy a kapitalisták a munkásokkal szemben általában az a bánásmódot vették zsinormértékül, mely szokásban volt a nép sópredékével szemben. A munka, melynek nemesítő hatásáról a kapitalista erkölcslovagok és nemzetgazdászok annyit zengedeznek, a proletáriátus részére nem a méltóságnak, hanem még mélyebb süllyedésnek forrásává vált. A munkások ellenálló képességének hiánya lehetővé tette a kapitalistáknak, hogy a munkaidőt végtelen hosszúra nyújtsa. Hacsak nem kényszerült rá, a tőkés nem engedett időt a proletároknak sem pihenésre, sem művelődésre. Ha a munka és az alvás órái közt volt is egy kis időköz, csak éppen arra volt elegendő, hogy a legmulékonyabb gyönyöröket elégítse ki, hogy a neki közlekedés gyönyöreivel s az alkohol páráival eltompítsa a nyomoruság érzetét Férfiaknak és nőknek, gyermekeknek és felnőtteknek közös munkája, mely, ha boldog, szabad és öntudatos lények folytatják, mindannyiuk részére magas szellemi élvezetnek s erkölcsi emlékedésnek válhatnak forrásává, a kapitalisták bányáiban s gyáraiban demoralizációnak és pusztulásnak lett okozója, mely mint a pestis, vonult végig a proletárok sorain.

A proletár a csavargóval egy színvonalon.
Ennek a körülménynek tudható be az a tény, hogy a nagy kapitalista termelés első napjaival a munkás proletár alig volt megkülönböztethető a csavargótól. Hogy milyen mélyre süllyedt a bűnbűn, alkoholban, fizikai és erkölcsi szennyben egyaránt, élénk színekkel, erős, de egyáltalán nem túlzott vonásokkal festi Engels Frigyes klasszikus munkájában: "A munkásosztály helyzete Angliában", mely a munkásosztály helyzetét vizsgálja a XIX-ik század első évtizedeiben.* Az Egyesült Államok munkás-

*) "Az utcák gyakran oly keskenyek, hogy az ember az ablakból átléphetne a szomszéd ház ablakába, a házak pedig oly magasak, emelet emelet hátán, hogy fény alig hatolhat be az udvarokba s a szűk közökbé. A város e részében nincsenek sem csatornák, sem más levezető utak, sőt sok háznál még csak ürítékek sem. Következésképp minden szemét, minden piszkot, körülbelül ötvézer embernek minden hulladéka az utca árkaiba vették s így az utcáseprők minden munkája mellett is felhalmozódik a szemét s gözölög a mérgező pára, nemcsak a szemnek és orrnak bosszuságára, de az egészségnél nagy mértékben veszedelmére... A szegények házái piszkosok s úgy látszik, hogy sohasem tisztogatják. A "lakás" legtöbbször egy szobából áll, melyet szellőztetni lehetetlen. A törött ablakokon beárad a hideg. Sokszor penészes, részben a földszin alatt lévén, szegényes butorzatú és kényelmetlen. Egy

proletáriátusa megmenekült a keserű tapasztalat ama mértékétől, melyet európai testvéreire kényszerítettek. Mások lévén az ország viszonyai s nem halmozódván fel a kizsákmányoltak zsemédéke, mielőtt még a kapitalizmus kibontotta szárnyait, a csavargóknak számaránya nem volt akkora a munkás proletárokhöz arányítva, hogy az utóbbiakat az előbbieknél színvonalára süllyesse. Mindazonáltal az osztályának méltóságával felruházott proletáriátus még itt is aránylag csak rövid idő óta szorog a történelem szinpadán.

VI. fejezet.

A munkás proletáriátus felemelkedése.

A "proletár" szó egy ideig a végső süllyedés eszményét fejezte ki a kapitalista termelés történetében. Még ma is vannak, kik fenntartják e véleményét s e mellett a modern idők embereinek tartják magukat. Ez csakis sajnálatos fogalomzavarának tulajdonítható be. Egy időben külsőleg bármennyi közös jellemvonása volt is a munkás proletárnak s a nép sópredékének, mely a süllyedés legelső fokán állott, a kettő között még akkor is mély ellentét volt.

A csavargók lényegileg mindig ugyanazok voltak, bármily rendszerben s bármily történeti időben jelentek is meg, New York, Chicago, San Francisco s más nagy városok csavargóit aligha lehetne megkülönböztetni az okori Róma csavargóitól. Másrészt a modern munkás proletár sajátosságos tünény, mely ismeretlen volt az emberiség történetében.

Ellentétek a csavargó s a munkás proletár közt.

A csavargó és a kapitalista termelés munkás proletárja közt mindenfölköt a nagy és alapvető különbség az, hogy az előbbi mindig parazitaként, elődi volt és most is az, míg az utóbbi a modern társadalomnak fő életét gyökere, mely nemcsak leglényegesebbé, hanem az egyetlenné fejlődik, melyből a társadalom életét s erejét nyeri. A munkás proletáriátus vagyontalan, de nem alamizsnán élő elem. Nemcsak, hogy nem ő él a társadalomtól, hanem ő életi a társadalmat munkájával. Igaz, hogy a kapitalista rendszer első idejében a munkás proletáriátus a kol-dusok egy fájának tarotta önmagát s úgy tekintett a kizsákmányolójára, mint jölvetőre, mint munkaadóra, követezkésképp, mint kenyér-adójára. Természetes, hogy e patriarchális viszony szörnyen tetszett a kapitalistáknak. (Folytatjuk.)

SZOCIALISTA TEMETÉS.

November hó 3-án kísérték a philadelphiai elvtársak örök nyugovóra Ternay Ferencné, Ternay Ferenc elvtársunk nejét, Ternay Mihály elvtársunk édesanyját.

A temetés csuhás nélkül folyt le. A nagy-számú közönségen kívül megjelentek az Egyesült Magyar Munkás Egyletek.

A gyászszertartás egyszerű és megható volt. A Philadelphiai Munkás Dalárda, melynek az elhunyt pártoló tagja volt, elénekelt a "Mért oly borús" kezdetű gyászdal, ezután Basky elvtárs tartott rövid búcsuzótót.

"Nehéz — úgy mond — a fájdalom könyeit visszatartani, ha válnunk kell attól, kit szeretünk, a viszontlátás reménye nélkül. De meg kell nyugodnunk a változhatatlanban, az anyagnak vissza kell térni az ősanayaghoz, melyből támadt, az örök az ősi forrás kut-fejéhez, melyből ered. A természet örök és végtelen erejű törvényeivel szemben tehetetlenek vagyunk.

Amidőn a halottat az utolsó utra bocsájtjuk, honnan jnics visszatérés, midőn beér a révbé, ahol véget ér minden öröm, remény aggódás és szenvedés, gondoltok-e arra, munkástársak, milyen a proletár élete.

Ha e proletár asszony megszólalhatna, elmondhatná: "Néhány percnél futó örömeiért évek hosszú küzdelmeivel, szenvedéseivel, ag-gódsáival kell adoznunk. A kapitalista rendszerben a halál a proletárok megváltója.

Rajtunk áll, hogy teremtsünk oly rendszert, melyben nekünk, munkásoknak is kijut a részünk az életből, az életnek napsugaras napjából. Teremtsünk oly rendszert, melyben a halál ne legyen a proletárok megváltója a nyomor-ságtól.

E fogadásnak jelül zendüljön fel a munka indulója a proletárrasszony temetésén."

Ezután a Philadelphiai Munkás Dalárda elénekelt a munkás Marseillaise-t, melylyel a gyászszertartás véget ért.

Az elvtársak nagy része, kik nemcsak Philadelphiből, hanem Manayunkból s Chesterből is eljöttek, elkisérték a halottat utolsó útjára.

szalmazsák az egész család ágya, ezen alszik férfi és nő, öreg és fiatal. . . .

Engels: "A munkásosztály helyzete Angliában." "A nagy városok." fejezetéből.

ESEMENYEK.

KINEK JÉZUS A BARÁTJA KÖNNYEN ÜDVÖZÖL. — A CSÁSZÁR S DIPLOMATAI. — NÉHÁNY JELLEMZŐ KÉP.

Néhány előző számunkban foglalkoztunk Rooseveltnek, Taftéknek, Shermanéknek panamáival. Folytatjuk a sort egy eddig ismeretlen alakkal, a kövér Taftnek még kissé sovány öccsével. A legidősebb Taft, a sokszoros milliomos, mint már irtuk, jó egynehány milliósként zsebelt be a Panama csatorna körül folytatott üzelmekkel. A legfiatalabb Taft még nem tart a millióknál, beérte az ezrekkel is. Míg a legidősebb Taftnek milliókat kellett kockáztatni, hogy milliókat szerezzen, a legfiatalabb Taft az ezrekért nem kockáztatott semmit.

A republikánus adminisztráció jóvoltából a legfiatalabb Taft több mint tizenegyezer dollárt zsebelt be az állam kasszájából. Kapta pedig ezt az összeget egyszerűen azért, mert bátyja hadügyminiszter volt. 1905-ben történt, hogy Rooseveltek megkezdtek a trustok ellen a "bosszúálló" hadjáratot. Külön ügyészre volt szükség, ki a gazdagokat kérlelhetetlenül üldözze. Lehetett volna-e külön ügyész találni, mint egy milliomos család tagját? Ki-neveztek az ördögnek az unokáját, hogy indíton pert a familiája ellen. A legfiatalabb Taft kapta a "job"-ot. Reá bízta, hogy fogja perbe a trustokat, mint speciális államügyész. Az ifjú aztán nekirent az előző a dohánytrustnak. Miután a pert oly ügyesen vezette, hogy a dohánytrust teljes diadalt aratott, áttették a philippini vasut ügyeinek megvizsgálásához. Mint már említettük, e vasut ügyénél a Taft család érdekelve volt anyagilag. Az angol következő volt: A philippini ügyek kormánybiztosa a hadügyminiszter, Taft volt. A vasutakat a milliomos Taft kerítette kézre. Hogy e kézrekerítés nem ütközött-e törvénybe, a speciális ügyész, Taftnek volt kötelessége megvizsgálni.

Természetes, hogy rendben találta az ügyet. Azután gyors egymásutánban ment át egyik ügyosztályból a másikba. 1905 januárjában hivatalban volt három hétig. Áprilisban hivatalban volt három hétig. Decembertől kezdve 1906 júniusáig ismét hivatalban volt s 1907 január havában visszavonult, fizetését pedig az államügyész határozta meg. Kapott összesen 11.872 dollárt s 80 centet, ami nem éppen megvetendő fizetés hét hónapi "munkálkodásért", mely munkálkodás nagyrészt abból állott, hogy a család szédelgeire a törvényes szenteítés bélyegjét nyomja.

Egyébként ebben a listóriában nem az állam kasszából kiemelt összeg nagysága a figyelemre méltó, mint inkább az a körülmény, hogy a republikánus adminisztrációban miként domináltak a családi érdekek.

Az egész választási küzdelemben a republikánusok érvelése az volt, hogy Taft ugyszólván az adminisztrációs életre született, az el-nökségre hivatott. Mint kiderült, az egész Taft család hivatott arra, hogy a kormány kereke mellett álljon, mert a kapitalista politikusok legfőbb és elengedhetetlen tulajdonsága, a korruptió, aligha volt még politikuskokban jobban kifejlődve, mint bennük.

Alapos kavarodást csinált a németeknek fél-nederes császára a magas diplomácia vizein. Tudvalevő, hogy a német császár, ha véletlenül császár nem volna, valószínűleg valamelyik asyihumban élvezné a hidegvíz kurát. A közmondás találan fejezi ki, hogy a génuszt az örületől csak egy lépés választja el s azt pedig mindenki tudja, hogy Vilmos császár e lépést már megtette s azt minden kétséget kizárólag ismét igazolta.

Az angol és a német tüke elkecseregett harcot folytat a világpiacért s a két ország diplomatái kétségbeesett igyekezettel igyekeznek barátságos álarcot erőszakolni az egymásra vicso-ritott fogakra. Vilmos császár a napokban alaposan lerántotta a német kapitalizmus arcáról a mosolygó álarcot.

Egy angol gentleman-nel folytatott beszélgetésben erősen kikelt az angol néppel szembe ellen, mondván: "Ó nagy barátja az angoloknak, azonban sajnos, hogy a német "nép" többsége elkecseregett ellensége Angliának s ő tulajdonképpen "ellenzék" a saját országában. Az angoloknak ezért kellene őt megbecsülni. Egyben a példák egész sorát idézte, hogy Európa valamennyi országa ellen miként állt mindig az angol érdekek védelmére.

Ez a nyilatkozat megjelent a londoni Daily Telegraphban és felzúdult erre a két ország kapitalista osztálya.

Vilmos éppen az ellenkezőjét érte el annak, amit elérni akart. Anglia kapitalistáinak bemutatva a piacra éhes és így ellenséges érzületű német kapitalistát s csak természetes, hogy az angol tüke még több okot lát a fegyverkezésre.

A szövetséges országoknak bemutatva a német "szövetségét" a maga mivoltában, mely ilyformán mindennek nevezhető, csak megbízhatónak nem.

Németországban pedig egyenesen azt igazolta, hogy a kapitalista osztály intéző bizottságának feje, a császár, nem hiv szolgálja s így alapos népszerűtlenségre tett szert.

S a német diplomaták most izzadnak, hogy amit egy bolond elrontott, helyre tudná-e hozni száz okos? Mindenesetre fogas kérdés és nehéz feladat.

Bülow herceg beadt lemondását, (tudta jól, hogy nem fogadják el), ezzel akarta demonstrálni a német uralkodó osztály előtt, hogy nem ért egyet a császári nyilatkozattal.

Bár érdekes a diplomáciai vízeknek a kavardása, az angol és a német népet, a munkálkodó népet nem uszithatja egymásra. Az angol népek Angliában, a németeknek Németországban vannak az ellenségei: a kapitalisták. Ha bajuk van, végezzék el egymással a két ország tőkei.

Az események során akárhány jellemző képet látjuk a kapitalista társadalomnak. Az utóbbi napok eseményeiből érdemes bemutatnunk egy néhányat:

I. A "család".

A kapitalisták között, kik nem mulasztanak el egy alkalmat sem, hogy a szocializmusról beszélve a családi kötelék feloszlásának vádját ne hangoztassák, a családi botrányok terén első helyen állnak a Gouldok. Gould Annának s férjének, a francia mágnásnak válópó-rénél még csak fölhozhatták kifogásként, hogy a házasság nemzetközi volt, tehát az egyik fél címért, a másik vagyonért véve fel a hímen rózsalaucát, a házasság boldogtalan volt.

Azonban Gould Howard telivér amerikai leányt vett feleségül, a kapitalista osztályból, a felső tizezer színezavából. Vallópüriknél érdekes az egyik tanu vallomása. Sall Elías vallomása szerint Gould hajlandó lett volna visszavonni a válópórt, ha felesége elfogadja a következő föltételeket.

1. Ne részeskedjék folytonosan.
2. Ne káromkodják a cselédek előtt.
3. A színészekkel köztöt barátságot bontsa föl.
4. Ne avatkozzék a férj pénzügyeibe.

Mrs. Gould ezeket a föltételeket méltatlan-kodva utasította vissza s nem is ok nélkül. Előszőr a férj vesse ki a gerendát a saját szeméből s azután keresse a szálkát felesége szemében. Egészen keresztényi következtetés.

Arra a kérdésre, hogy mennyi bort szokott Mrs. Gould ebéd után inni, a tanu ezt felelte: egy pintet. Arra a kérdésre pedig, hogy mennyit szokott ebéd előtt inni, ez volt a felelet: amennyi jól esett neki.

II. Az esküdtzék.

Az esküdtzeknek esküt kell tenni arra, hogy a tiszta igazság szerint ítélezznek, amint az a tanuvallomásokból megállapítható. Az esküdt-tek rendszerint erkölcsös, templomjáró nyárs-polgárok.

A san franciscoi nagy tisztogatáskor ilyen esküdtzék elé került Ruef, a politikus. Amint most kiderült, az esküdtzék egyes tagjait megvesztegették. Ruefnak barátai 10.000 dollárt szántak a vesztegetésre, a kivitellel A. E. Blake, a város egyik tekintélye bizott meg. Blake most teljes vallomást tett s megnevezte az esküdtzék egyik tagját I. M. Kellyt, szintén tekintélyes polgárt, ki 1000 dollárt kapott, hogy szavazatát Ruef javára adja. Együttall bevallotta azt is, hogy 50 maga külön 10.000 dollárt kapott, hogy a vesztegetés miatt folytatott tárgyaláson ne tessen vallomást.

A san franciscoi reformerek most nem tudják, hogy honnan vegyének esküdtteket, kik megvesztegethetlenek.

A kapitalista rendszerben ez nem is különös.

Nem felejtette ön el, hogy előfizetése mikor jár le? Ha igen, úgy kísérrje figyelemmel a címszalagján lévő számokat. Az első szám a HÓNAP, a második a NAP, a harmadik az ÉVET jelenti.

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.

A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	\$2.00
Fél évre	1.00
Negyed évre	0.50
Europába	12 korona.

Egyes szám ára 2 cent.

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America

516 East 6th Street, New York, N. Y.

Ch. ROTHFISHER, National Secretary.

M. ELLER, National Treasurer.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY	\$2.00
SINGLE COPIES	2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Friday, Nov. 6, 1908

PÁRBESZÉD.

Folytatja János és Samu bácsi.

János: Nem értem, hogy ti, szocialisták mit akartok azzal, hogy a népet két különböző osztályba sorozzátok.

Samu: Ha egy kis józan ésszel gondolkodnál, a S. L. P. irodalmának segítségével nélkül is megérthetnéd.

J. Itt csak egyfajta emberek vannak: polgárok; mind egyenlők a törvény előtt s a mi szabad intézményeink jóságát valamennyien élvezik.

S. Az ördögbe is!

J. (Meggyőződéssel) Igenis, ez úgy van.

S. Mondj csak egyet ezen "szabad intézmények" közül.

J. Mondhatok neked akár egy tucatot. 1-ször a választói jog; 2-szor a jog bármily foglalkozást üzni; 3-szor a szabad iskoláink; 4-szer...

S. Elég. Vegyük csak az elsőt. Te villamoskocsivezető vagy, a mult választás után azt mondtad, hogy nem szavaztál. Akartál szavazni?

J. Igen akartam, de nem mehettem el a munkából.

J. Miért nem?

J. Dolgoznom kellett.

S. Miért nem nyilatkoztál jogodat, hogy szavazz?

J. Hogy elveszítsem az állásom és éhen forduljak fel?

S. (Nyakon ragadja Jánost, a zuhany alá szorítja és elengedő hideg vizet ereszt rá.) Ennyit a "törvény előtti egyenlőség"-ért. No. 1. Mit használ a papíron írott "egyenlőség", ha a gyakorlatban nem élhetsz vele.

J. (Törli a vizet a fejéről.)

S. Most nézzük meg a másikat. Szeretsz-e állani tíz és több óra hosszat naponta a kocsi előrszélén télen-nyáron azért az éhbérért, melyről oly gyakran panaszkodol?

J. Dehogyan szeretek.

S. Hát miért nem mégy akkor olyan üzletbe, hogy sajátod lenne a villamos vonal vagy egy gyár, hogy meglehessen az "a jó megélhetésed, melyhez mindenkinek joga van" — mint te állítod?

J. Nekem nincs meg az ehhez szükséges töké. S. (Megint a zuhany alá tartja Jánost.) Te nem követheted hajlamod, hacsak bizonyos tökének birtokában nem vagy; neked ez nincsen és az egyetlen út, melylyel ezt elérheted az, hogy eladod a munkaerődöt demokráta és republikánus kapitalistáknak éhbérért. Neked nincsen miben válogatni. Ennyit a "törvény előtti egyenlőség"-ért No. 2.

J. (Rezignáltan törli fejét.)

S. Most nézzük a No. 3-at. — Szeretted volna az egyetemre járni?

J. Valóban.

J. Miért nem tetted?

S. A szülem igen szegények voltak, kénytelenek voltak még az elemi iskolából kivenni, hogy segíthessenek pénzt keresni a megélhetéshez.

S. De az iskolák mindíg nyitva voltak, várva terád?

J. Oh igen

S. (Harmadszor a zuhany alá tartja.) Ennyit a "törvény előtti egyenlőség"-ért No. 3. Mit használ az iskola neked, ha a mai társadalmi beosztás megfoszt az iskolalátogatás lehetőségétől, egy rendszer, melyet a republikánus és demokráta párt támogat és fentart?

J. Szédülök!

AZ IPARI UNIONIZMUS KÉRDÉSÉHEZ.

Nemrég folyt le az I. W. W. rendes évi konvenciója Chicagóban, amely szeptember hó 21-től október 1-ig tartott. A konvenció — amely megtagadta Daniel De Leon és A. J. Francis new yorki küldöttek részvételét a konvenció — különféle határozatokat hozott, amelyek közül, legalább a mi szempontunkból, leglényegesebb az I. W. W. elvi nyilatkozatának megváltoztatása.

A konvenció egyetlen egy oly határozatot sem hozott, amely az I. W. W.-t alapjában érintené, amely határozat érvényes lenne mindaddig, míg az I. W. W. tagságára referendum útján a konvenció hozott határozatok felett végérvényesen nem dönt. Mégis azok, akiknek küldetését a konvenció bizonyos okok alapján nem vette tudomásul s néhány hozzájuk csatlakozott local ahelyett, hogy bevárták volna a referendum eredményét, a new yorki Councilt kivonták az I. W. W.-ból és november 1-én Petersonban (N. J.) konferenciát tartottak, amelyben kimondták, hogy az I. W. W. chicagói központi végrehajtó bizottságát nem ismerik el és ideiglenesen — míg egy konvenció összehívása lehetséges lesz — új központot (New York) és új központi végrehajtó bizottságot választottak.

A petersoni konferenciát némelyek szerint azért hívták össze, hogy azok, kiket a chicagói konvenció nem vett tudomásul, bosszút álljanak a személyükön esett sérelemért. Maguknak az összehívónak állítása szerint azonban azért volt szükséges a szakadás, mert a chicagói konvenció azzal, hogy elvi nyilatkozatából kikapcsolta a politikai klauzulát, elvetette a munkásosztály politikai akciójának szükségességét. De ezt az I. W. W. chicagói központja is és általában azok is, akik a politikai klauzula kikapcsolása mellett szavaztak — tagadják és azt mondják, hogy azok, kiknek a konvenció hozott határozatok nem tetszenek és azokat megváltoztatni óhajtják, menjenek szervezeteikbe és szavazzák le, de ne bontsák meg egy osztályharc alapján álló ipari szervezetnek egységét.

Azonban az egység már megbontott és szükséges, hogy szövetségünk a két I. W. W.-val szemben állást foglaljon.

Alapszabályaink világosan előírják, hogy az ipari unionizmust hirdetnünk kell, de szükséges, hogy világosan lásson mindenki s ezért mielőtt szövetségünk végleges álláspontot foglal el, hogy melyik frakciónak elvi nyilatkozatát és alapszabályait teszi magáévá, vitát indítunk meg a "Népakarat" hasábjain, amely vitában való részvétellel szólítunk fel minden elvtársat.

A vita természetesen azon kérdések körül forog, vajjon a politikai klauzula kikapcsolása jelent-e azt, hogy I. W. W. elvetette a munkásosztály politikai szervezkedésének szükségességét s ha nem jelenti, hát tényleg szükséges volt-e a politikai klauzula kikapcsolása.

Elvtársaink a vita alapjául szolgálhat Wm. E. Trautmannnak, az I. W. W. központi titkárnak a "Népakarat" szerkesztőjéhez intézett levele, amelyben a chicagói konvenciónak az I. W. W. elvi nyilatkozatára vonatkozó határozatát, illetve az elvi nyilatkozat megváltoztatását iparkodik igazolni.

A levél teljes terjedelmében így hangzik:

Industrial Workers of the World.

212 Bush Temple Chicago október 29. 1908.

A "Népakarat" szerkesztőjének,

516 E. 6th St. New York, N. Y.

Tisztelt Elvtárs!

Frank Bohn tanácsára írom önnek ezen sorokat, amelyek inkább felvilágosításul szolgálnak, mint arra, hogy önt nézeteiben végső elhatározásra bírjak, ami önt, mint egy pártlapnak szerkesztőjét állásával konfliktusba is hozhatná.

A leglényegesebb ellenvetés, amit az I. W. W. utolsó konvenciójának munkálatai ellen felhozhat az, hogy a szervezet elvi nyilatkozatának (a Preamble-nek) megváltoztatásával tagadásba vette a proletáriátus minden politikai akciójának szükségességét. Ez így tűnhetik fel mindazok előtt, akik a konvenció nem voltak jelen, mégis az elvi nyilatkozat megváltoztatásának tényéből ily következtetések levonása nagyon téves. A változtatás legfőbb célja a bonyodalmak elhárítása volt. A zavart meg kellett szüntetni. Mindenek előtt is a változtatások egyértelműek a Marx és Engels által a "Kommunisták kiáltványá"-ban lefektetett alapelvekkel, egy része pedig az "Áru, érték és haszon" című röpiratból van kivéve. Eddig úgy szólt az elvi nyilatkozat, hogy a munkásoknak úgy politikailag, mint gazdaságilag, — a változtatás szerint pedig a munkásoknak mint "osztály" kell szervezkedniük.

A munkásoknak osztálycsoporthozálása két-féle lehet: politikai és gazdasági. A politikai pártcsoporthozálás jelentőségéről alkotott véleménykülönbségek annyira áthidalhatatlan természetűek, hogy évek hosszú, romboló s alkotó processzusán kell keresztülmenniük, hogy valamennyire is tiszták és céltudatosak legyenek. Ennek a processzusnak szükségképpen minden olyan befolyástól menten kell lefolynia, amely nem politikai teret érint. Lehet siettetni, de

csak akkor, ha a munkások egy gazdasági harci szervezetben, mint "osztály" szervezkednek, hogy előkészítsék a munkásosztály történeti misszióját.

A politikai pártcsoporthozálás vagy azok funkcionáriusainak beavatkozása a gazdasági szervezet felépítésére ártalmára van az utóbbinak, amint azt az utolsó két év alatt láttuk, hogy tudniillik a két párt a saját javára akarta a gazdasági szervezetet kihasználni.

Mindig világosabbá és világosabbá lett, hogy ezen ártalmas befolyásnak és az ez által okozott zavaroknak véget kell vetni. A munkásosztály összes forradalmi elemeinek — figyelmen kívül hagyva ezen elemek pártállását — gazdasági szervezete más funkciót végez, mint a politikai szervezet amelynek alá kell magát vetnie a fennálló politikai viszonyoknak, míg a gazdasági szervezet életterejét a termelési eszközök által előidézett gazdasági fejlődés és folyamatos bomlási folyamatból szívja. Csak is a gazdasági helyzet megváltozásának folyamatában érik meg a társadalom elemeinek politikai csoportosulása.

Az elvi nyilatkozatnak azon kijelentése, hogy a munkásoknak "osztálylány" kell szervezkedniük, nem zárja ki, hogy "osztályukat" politikai pártokban is ne szervezzék. Ha ezen pártcsoporthozálásoknak — amelyek, mint mondtam mindíg a gazdasági fejlődésfolyamatotl függnek — politikai akcióra (azaz szavazó cédulával való akcióra) szükségük van (s ezt én személyesen nem tagadom), akkor ennek az akciónak nem szabad egyszerű manővernek lenni, mint ahogy azt gyakran mondták, amely nek először is egy nem plitkai szervezet hatatos támogatására van szüksége, hogy valamit is elérhessen, hanem, akkor annak tényleg akciónak kell lennie, hogy valami különös célt érthessen. És ily célok elérésére szükséges egy oly önálló politikai szervezet, amely a gazdasági szervezettől külön áll, az által be nem folyósított különleges funkciójának a kapitalista társadalom keretein belül való gyakorlásában. Osztályharc alapján álló szervezet lehet a politikai szervezet is, de ez a szervezet sohasem lehet a "munkásosztály" szervezete, mert a szervezetbe oly elemek is bekerülnek, akik gazdasági helyzetüknél föva nem tartoznak a proletáriátushoz, akik csak elhomályosítják a szervezet osztályjellegét, sőt idővel szét is forgácsolhatják. Mint "osztály" a proletáriátus csak is gazdasági téren szervezhető, mint osztály, nem törődve a politikai konstellációk következményeivel, arra törekszik, hogy a munkásokat öntudatra ébressze, hogy azokat osztálytudatos harcosokká nevelje, hogy fölismerve a kapitalista társadalom hatalmi eszközeit, minden megragadható eszközt, politikait úgy, mint gazdasági felhasználjanak a munkásosztálynak a bérszolgálat járma alól való felszabadítására és a kapitalista termelési rendszer megdöntésére.

Egy öreg magyar kőműves, kitől egy alkalommal kérdeztem, miként lett ő szocialistává, a következő tanulságos történetet beszélt el feleletül: Amikor Budapesten még fel nem ébredt, de lassan ébredő osztályérzetemmel a szakszervezetbe vontak, öntudatlanul, de ellensége voltam a szocializmusnak. A szakszervezetben azután azt mondták nekem, hogy vegyek részt a gyűléseken s hallgassam ott a szervezkedés szükségességéről tartott beszédeket. Ezt megtettem s amiket ott hallottam, felvilágosítottak és kezdtem érezni, hogy egy osztály tagja vagyok, dacára annak, hogy szilárdan meg voltam győződve, hogy ellensége vagyok a szocialista nézeteknek. Végre rávettem, hogy hallgassak végig egy szocialista négygyűlést. Huzodozva el is mentem s nagy meglepetésemre azt vettem észre, hogy az ott elhangzott beszédek ugyanazokat a dolgokat tartalmazták, amelyeket a szakszervezetben hallottam társaimtól. Oly nézeteket hallottam, amelyekkel teljesen egyet értettem, csak hogy a szónok szavai szerint ezek a szocialisták nézetei voltak. Tehát csak ekkor tudtam meg, hogy már régen szocialista vagyok, csak öntudatlanul.

Ez az előkészítő munka a gazdasági szervezet feladata. A proletáriátusnak "osztálylány" való szervezése mindent magába foglal, amit egy harci szervezettől csak várhatunk. A régi elvi nyilatkozat szerint a munkásoknak politikailag is kell szervezkedniük, bármely párttal való kapcsolat nélkül. Ez képtelenség volt. Hogy konzekvens legyen, azt is ki kellett volna mondania az elvi nyilatkozatnak, hogy a gazdasági szervezetnek politikai szervezet gyanánt is kell működnie, ami az említett okoknál fogva lehetetlen. Vagy melyik párt volna a munkásosztály politikai szervezete, mert a politikai pártok tisztulási processzusa még nem ért véget. Ezért, hogy ezen zavarnak véget vessünk, vált szükségessé az elvi nyilatkozatnak oly értelemben való megváltoztatása, hogy a munkásoknak "osztálylány" kell szervezkedniük. (Lásd a "Kommunisták kiáltványá"-t.)

Levelem kissé hosszúra terjedt, de engem az a cél vezérelt, hogy önnek, ki szóban és írásban a felvilágosítás munkáját végzi, tiszta képet nyújthassak arról hogy mire törekedünk az elvi nyilatkozat megváltoztatásával.

Azokat a zavarokat, amelyeket a gazdasági

szervezet kebelében, a munkásoknak politikai szervezésére vonatkozó, önmagának is ellentmondó klauzula okozott, csak úgy simíthattuk el, hogy világosan kijelentettük, hogy a munkásoknak "osztálylány" kell szervezkedniük, hogy a termelt javakat és a termelési eszközöket birtokukba vehessék.

Ha szükségesnek látja és kívánja, szívesen szolgálok felvilágosítással levellem azon pontjaira vonatkozóan, amelyek esetleg ön előtt nem látszanak egészen tisztán.

Azon hitben, hogy ezen sorok olvasása után az I. W. W. konvenciójáról helyes felfogást alkot magának, maradok

elvtársi üdvözlettel

Wm. E. Trautman,

központi titkár.

Ha ön jónak látja, a "Népakarat"-ban közölheti e levelet, vagy annak egy részét.

GYERMEKEK TUNTETŐ

FELVONULÁSA.

Érdekes tüntető felvonulások voltak tanu szombaton New York tizenötödik kerületének lakói. Négy száz iskolás gyermekből álló csapat vonult ki, hogy tiltakozzék a törvény be nem tartása ellen, aminek következtében a New York Central vasut olly sűrűen szedheti áldozatait a szegény iskolás fiúk és leánykák között.

A tüntető gyermekek meglehetősen hosszú utat tettek meg. Amidőn a 11 avenue és 33-ik utca sarkára értek, arra a helyre, ahol a New York Central tehervonata egy hetéves kis társukat a minap darabokra szakgatott, keserves zokogással törtek ki és követelték a törvénynek betartását, hogy azon veszedelmes helyre, ahol már oly sok ártatlan kis társuk lette korai halálát, vasutór és korlát állíttassék.

A menet a 47-ik utcából indult utra és végig vonult a 11-ik Avenue-n, amelyet "Halál utcájának" neveztek el.

A kis leánykák menete előtt egy kocsi haladt, amelybe ponyny voltak fogva s amelyen azok ültek, akik a marsolásra még nagyon kicsik voltak.

A kocsi amerikai, ir, német és olasz zászlókkal volt díszítve.

A fiúk négyes rendben vonultak fel, énekekkel fejezve ki méltatlankodásukat a vasutársaság iránt, amely a haszonért ártatlan gyermekek életét is kiotlja és a kerület képviselője ellen, aki még egy lépést sem tett arra, hogy a társaságot a törvény betartására kényszerítse.

Fel a versenyre!

A st. louis-i elvtársnők komoly munkára, dicső küzdelemre hívnak fel beneteket!

Versenyre hívják föl szövetségünk összes osztályait, amely versenyben győztes osztálynak egy gyönyörű himzett, értékes vörös selyem zászlót adnak jutalmul.

St. Louis-i elvtársaink célja a versenynyel az, hogy minél több olvasót szerezzenek a Népakarat-nak s ez által minél több harcost állítsanak a csatárokba, küzdeni a munkásosztály felszabadításáért, a szocializmusért.

A zászlót szövetségünk azon osztálya kapja meg, amely osztály

1908 december 31-ig

legtöbb felvétel új előfizetőt szerez a Népakarat részére.

Felhívjuk elvtársainkat és elvtársainkat, hogy szocialistákhoz méltóan vegyék ki részüket a Népakaratért folyó küzdelemből.

Ne legyen egyetlen egy tagja sem szövetségünknek, ki a küzdelem után el ne mondhatná, hogy teljes mértékben megfelelt azon kötelezettségének, amelyet elve, meggyőződése reá rótt.

Elvtársak! Elvtársnők!

A klerikális népbüntök, a hazafiságból élősködők fekete seregének cudar munkája, amelylyel népként megrontására, amerikai magyar munkásterveink agyának megnyomorítására törekednek, sarkaljon benneteket tette, küzdelemre!

Fordítsátok minden erőteket, minden szabad időteket a Népakarat terjesztésére, hogy az minél szélesebb területekre szórhassa a tudás sugarát, minél több munkás szívében élesse lángra a szolidaritás tüzét és fokozza a harci készséget megdönteni a mai romlott társadalmi rendet, amely a dolgozó milliók nyomorára van építve.

Fel a versenyre a zászlóért, a Népakaratért, a szocializmusért!

Magyarországi hírek.

Kétféle mérték. Amikor az osztrák szocialdemokraták Bécsben értekezletet tartottak, amelyen hangsúlyozták, hogy azért foglalkoznak a választójoggal, mert az osztrák munkásoknak érdekük, hogy Magyarország demokratikus állam legyen: akkor a megvásárolt sajtó idegen beavatkozástól, külföldi kotonyeskedésről irt.

Az agráriusok ünnepegére elment valami porosz junker: Joachim von Lewetzew Budapestre és egy lakomai felköszöntőben többek közt a következőket mondta:

A német agráriusok nevében üdvözlö az ünneplőket. Azért jött el, hogy a német agráriusok nevében hódoljon gróf Károlyi Sándor emlékének. Európának, de főleg nekik, németeknek érdekük, hogy Európa délkeleti részében erős és hatalmas kulturállam legyen és ez Magyarország.

Ezt az agráriusok moslékán élő sajtó bizonyára nem fogja idegen beavatkozásnak nézni.

Magyar népgyűlés osztrák területen. Szakolcai elvtársaink több ízben jelentettek be népgyűlést, amelyet sohasem vettek tudomásul, úgy hogy elvtársaink kénytelenek voltak a külföldre menni, hogy saját sorsukat megbeszéljék.

Szakolca és annak környékén lakó elvtársaink ugyanis, miután többszöri gyűlésbejelentésüket a hatóság tudomásul nem vette, a gödöngi, (Ausztria) elvtársakhoz fordultak, hogy ők jelentsenek be gyűlést, amelyen a magyarországi barbár viszonyokkal foglalkozhatnának. A gödöngi elvtársak készséggel eleget tettek elvtársaink kérésének és október 18-ára be is jelentették a népgyűlést. Bár a rendőrség mindenáron meg akarta akadályozni szakolcai elvtársaink átvonulását, mégis körülbelül 1500-an gyűltek össze. Mert nemcsak Szakolcáról mentek át a munkások, hanem a közelben fekvő falvakból is járásközből is, ugyint: Holicsból, Mokrihájból, Egelből, Trnovecből, Kopcsányból és Gátáról. Ezek némelyike három órányira is fekszik Gödöngtől, de ez nem akadályozta elvtársaink tömeges átvonulását. Megható látvány volt, amidőn a Magyarországból átvándorolt munkásokat Ausztria jogokkal bíró munkásai örömmel üdvözölték. "Ha nem kapunk jogokat, mi is kivándorolunk!" — hangzott el elvtársaink ajkáról s minden újabb csoport megérkezése új lelkesedést öntött az egybegyűlt tömegbe.

Mi lesz a hazával? Lehoczki Mihály tótkomlói községi főbíró egy képviselőtestületi gyűlés alkalmával kijelentette, hogy a magyar törvények mind rosszak s azoknak annyi az értékük, mint a Kossuth-bankóknak s így hát bátran el lehet őket égetni. Emiatt az éppen nem egyedül álló véleménye miatt a békésgyulai ügyészség látás címén vádat emelt a községi bíró ellen, de a törvényszék vádтанácsa megszüntette a további eljárást. A nagyváradi tábla a vádтанács határozatát megerősítette.

A tót "lázítót" tehát nem csukják be s fogadjunk, hogy mégsem lesz baja a hazának mindaddig, míg a Károlyiak és Zichyek újra el nem adják.

A HATALOM ÖRÜLTJE.

Emil Zeidler és Rolph Schulman nevű orosz fiatal embereket 10—10 dollárra büntette az Essex Market Court bírja Cornell, mert azok szombat este egy szocialista politikai gyűlésen vörös zászlót lobogtattak.

"Miért lobogtattatok vörös zászlókat? Nem tudjátok, hogy az törvényellenes?" — szólt Cornell bíró.

"Bíró ur, mi néhány héttel ezelőtt a Hippodromban voltunk, akkor, amikor Debs beszélt ott s láttuk, hogy mindenki vörös zászlókat és vörös zsebkendőket lenget és mi nem tudtuk, hogy azok lobogtatása bárhol is sérelmet képezne valakinek."

"Nektek és a hozzátok tartozóknak fell kell hagyni a vörös zászló lobogtatásával" — szólt ismét a bölc bíró. "Mi itt, ebben az országban nem szeretjük az ilyen dolgokat. A szocialistáknak el kellene hagyniuk a vörös zászlót, mert az anarchiát jelképezi (sem többet, sem kevesebbet) és minél előbb hagyják el, annál jobb. A vörös zászló a barbárizmus hagyománya és csak forradalomra igaz. Ha nem gondolnám, hogy tudatlanságból követték el a bűnöket, hát mindkettőtöket a dologházba küldenék legalább is hat hónapra."

Mi mást gondolunk. Azt, hogy a bíró urat kellene a bolondok házába csukni nem hat hónapra, hanem életfogytiglan, mert beszéde után itélve — gyógyíthatatlan.

Kik a lapot nem kapják rendszeresen, levelezőlapon tudassák velünk a következő angol szöveggel:

Editor, Népakarat, 516 E. 6th St., New York. I am a subscriber of your paper, but I don't get regulary. Please send it to this address:

Név
Szám és utca
Város

Külföldi hírek.

A zsidók és a felsőbb iskolák. Az orosz minisztertanács elrendelte, hogy a zsidók valamennyi felsőbb tanintézetben, a pétervári és moszkvai zeneakadémia kivételével, ahol magasabb lehet a percentszám, az összes hallgató-ság 30 százalékát tehetik ki. A birodalom egyéb városában, amelyek kívül vannak a tulajdonképpeni határokon és amelyekben a zsidóknak lakhatási engedélyük van, a részvétel 5 százalékban van megállapítva. A cár parancsára értekezletet hívtak össze a közoktatásügyi miniszter elnöklésével és az érdekelt hatóságok meghívásával oly célból, hogy a zsidóknak a középfokú intézetekben való főlvetését szabályozó intézkedéseket megállapítsák. Az értekezlet határozatai megerősítés végett a minisztertanácsnak terjesztendők fel.

Pobjedonoszcsewnak, a szent szinódus elhunyt főporkurátorának és a reakciós párt mindenkeri vezérének hagyatékában sok kézirat és följegyzést találtak, amelyeket a volt főporkurátor végös akaratához képest a szent szinódus levéltárába helyeztek el. A hagyatékban van egy terjedelmes munka is az oroszországi zsidóság helyzetéről, amely csodálatosképpen igazán szabadlelvü szellemü. Pobjedonoszcsewn ebben a művében sürgette az ország jogait korlátozó törvényeknek revizióját. Mivel most a belügyminiszterium kebelében külön bizottság tanulmányozza az oroszországi zsidókérdést, az e tárgyra vonatkozó anyagot Pobjedonoszcsewn hagyatékából ennek a bizottságnak adták ki.

A Balkánról. Tewfik basa, török külügyi miniszter értesítette a nagyhatalmak konstantinápolyi képviselőit, hogy a tervezett nemzetközi konferencia számára Törökország által megállapított programot már megtáviratozták a török követeknek, hogy azt az illető kormányoknak mutassák be.

A konstantinápolyi diplomaták azt a körülményt, hogy a török programot már közik a nagyhatalmakkal, a konstantinápolyi angol követ, sir Gerard Lowther sikerének tekintik, aki a német követ álláspontjával ellentétben kivitte a török kormánytól, hogy a program közlésével nem várjanak addig, amíg Törökország és az osztrák-magyar monarchia között megállapodás jön létre.

A Konstantinápolyban tartozkodó szerb kiküldött, M. Novanovic kijelentette, hogy Oroszországnak Ausztria-Magyarország iránt tanúsított magatartása nagy meglepédest idézett elő Szerbiában, ahol a népet nagyon felkelésítette a trónörökös szívélyes fogadtatása Szent Péterváron. A szerbek Oroszország támogatásába helyezik minden reményüket, miután nemzeti s politikai aspirációikat Aerenthal háro tönkre tette.

M. Liapcheff, a bolgár kereskedelmi miniszter és külön meghatalmazott kiküldött Konstantinápolyba érkezett, hogy a dimitrieff bolgár kiküldött és a nagyvezér között létrejött szóbeli megállapodás alapján a tárgyalásokat megkezdje. Első sorban a keleti vasút ügye kerül tárgyalás alá.

A "Petit Parisien"-nek jelentik Berlinből, hogy ottani diplomáciai körökben az a hír cirka, hogy Oroszországnak az a szándéka, hogy a Balkán-kérdés tekintetében Ausztria-Magyar országhoz ultimátumot fog intézni és hadserege egy részét mozgósítani fogja.

Ferenc József király, a Budapestről Bécsbe való visszatérése alkalmával, dr. Luenger polgármester üdvözlő beszédére kijelentette, hogy azt hiszi, hogy a Balkán-kérdést sikerülni fog simán és békésen elintézni.

Gyilkos bucsusok. Mindig gyakrabban halunk híreket arról, hogy a jámbor, énekes bucsusok a Krisztus keresztjét verekedő botnak használják. És nagy sikerrel. Ha megtámadnak valakit, azt a legtebbször az — isten se menti meg. Mert annyira szereti az isten a bucsusokat, cserébe a sok énkelésért.

A stájerországi Gersdorfban két bucsujáró: Zwinkelbauer földbirtokos és Kalcher napszám meggyilkolta Schrammaier József hatvan esztendősi birtokost. Ez utóbbi, amikor a bucsusok menete előtte elhaladt, megjegyezte, hogy jobb volna, ha az emberek otthon maradnának és — dolgoznának. A két bucsus erre rátámadt Schrammaierre és addig ütötték-verték, amíg eszméletlenül össze nem rogyott s azután késszurásokkal megölték.

A "JÖLÉT" ORSZAGÁBAN.
A prosperitás földjén éhen halt egy Croake József nevű 73 éves öreg munkás, ki hat napig nem evett semmit és amikor az utcán eszméletlenül rátaláltak, csak annyit tudott mondani, hogy a Bronxban lakik. A mentők a kórházba vitték, hol az életszöszerek hatása alatt kissé magához tért s elmondotta, hogy már hónapok óta munkanélkül van és már hat napja nem evett. A kórházba érve kiszívódtak, mielőtt az orvosok táplálékot adhattak volna neki. Éhenhalt egy öreg munkás, mint egy kóbor kutya — az utcán. Az átlagos újságolvasó átfordít egy másik lapra és érdekesebb hírek után kutat. Az éhenhalt munkásra többé senki sem gondol.

TÁRCA.

A SZÖLLŐBEN.

— Irta: Gergely Győző. —

A szöllőben két ember állt egymással szemben.

Mind a kettő sovány, rongyos, elnyűtt ember volt, csak hogy nem egyenlően voltak azok. Az egyik ember szőlő-csész volt, a másik meg országosan csavargó vándorlegény. A csész vén paraszti ember volt, akit egészen beborított a sűrű, sárga-vörös finom por. Téglaszínű volt a ráncos arca, a gatyája, az inge. A feje fardatn előre lógott, mintha pihenni vágyott volna le a földre, vagy még annál is lejjebb, a föld alá. És ez a fardát meg, mintha összenyomta, kettétörte volna az egész embert. A termete megrokkant és kétrét hajlott, mint egy derékban kettétört fa. A vállára vetett kabát foszlányokra ment széjjel és olyan volt rajta, mint valami kóróban fölakadt rongy.

A másik még szánalmasabb volt. Több ruha volt rajta, mint a csészén, de csupa rongy, folt, sár volt. Szalmaszálak lógtak le róla, valamint ősz szakálláról is, jelűl annak, hogy szalmakazal volt az éjjeli szállása. Reszkett a keze lába és még a bot is, amit a vállán tartott és amire ráakasztva wite össze-vissza kötözött cökmökjait. Apró fekete szemével mérgesen hunyorgatott és a hangja rekedt volt, amint a csészével vitázott.

— Hát nem szabad erre járnom, mi? — Szabad, hogyne volna szabad, — mondá a csész.

— Hát nem ut ez? Hol áll itt, hogy tilos a járás, mi?

— Schol, hiszen mondom magának, hogy szabad a járás.

— Akkor engedjen az utamra, ha így van.

A csész megdörögte a botjával a poros földet.

— Hát én nem engedem? Tartom én magat? Mondtam én magának, hogy maradjon itt? ... A csész hangos volt. Meglátszott rajta, hogy jól esik neki igazságának tudata és az, hogy ezt az igazságot így hangosan ki is mondhatja. És ez az igazság, de különösen a hang, a csész hangos hangja elhallgattatta a vén vándorlegényt. Egy darabig várt még, aztán lassan, csöndesen megfordult és elindult a mély kátyus, helyenkint begyepesedett dűlőn.

A csész meg utána.

Erőltetett, bizonytalan és meggondolt volt a vándor járása s ugyanilyen a csészé is. Nyilvánvaló volt, hogy nem messzi utnak indult neki a két ember. Tőlük balra egyenesen és tömören, beláthatatlan sokaságban sorakozott a szőlő, az áldás. A széles levelek alatt, a tőkék körül tömören dagadoztak a kék és fehér fürtök. Az erő gyümölcs hivatogán, csábítólag ragyogott a két rongyos felé. És a szeptemberi nap délutáni melegében, a meleg nap sugarában a gyöngye szellő valami tapadó, édes illatot hullamoztatott arcuk körül. A vándorlegény nem birt tovább menni. A kísértés tulajgy volt, mögötte pedig ott járt a nyomában a csész és minden lépését, mozdulatát megfigyelte. Hirtelen megállt, visszafordult a csész felé, dühösen nyelt egyet-kettőt.

— Mit akarsz tőlem?

A csész vállat vont és csöndesen, szinte szomorúan felelt:

— Semmit.

— Nohát azért se megyek tovább. Itt leülök és nem mozdulok innen, nem én. És nagy elhatározással le is ült a keskeny út szélén.

A csész nem maradt állva, ő is letelepedett. Két elvénült ember gyerekes kötekedésének látszott volna ez a jelenet, ha hangjuk, mozdulatuk nem lett volna oly szomorú. A vándorlegény keserü szemrehányással fakadt ki:

— A szöllőt félti tőlem ugy-e — kérdezte a csész.

— Azt.

A vándorlegény nem is háborodott fel erre a sértő beismerésre. Sőt mintha elkeseredése is alábbhagyott volna. Érvekké próbálkozott.

— Arra való a szőlő, hogy megegyék, meg-igya.

A csész szívesen átvette a szót. Meglátszott rajta az igyekezet, hogy jó szóval szabaduljon a gyanus járókelőtől.

— Arra való, hogy egye és igya, de az, aki kapálta.

A vándorlegény keserűen, gunyosan elnevette magát.

No hiszen, az ültetője meg a kapálója bizony nem lát ebből a szőlőből egy szemet sem, egy csöppet sem.

A csész kénytelen keletlen igazat adott neki. — Az bizony nem eszik belőle. Napszámok ültették, kapálták, azok bizony nem kapnak belőle, azok bizony nem tudják megadni az árát.

Aztán más formát keresett a jogszabály számára, amelynek jussán nem engedte a szőlőbe a vándor idegent.

— Az eszik, iszik belőle, aki a gazdája.

— Az se, az eladja.

— Az is igaz, — hagyta helyben a csész. — Az nem iszik belőle. Eladja.

De most is ott maradt, nem mozdult a vándorlegény mellől.

Az egy ideig várta, hogy majd csak elmegy mellőle s amikor látta, hogy hiába várja egészen arccal fordult melléje. Most már nem volt mérges, se keserü, hanem inkább könyörgő, csukló volt a hangja.

— Jó ember, az isten is megáldja, hadd vegyek egy fürttel.

— Nem lehet.

Csönd lett egy darabig. A két ember a földet nézte, miglen a vándor föl nem emelte tekintetét. Csillagott a szeme a nedvességtől. És nehezen, akadozva, szinte sipitva tört ki a szó a torkából.

— Éhes vagyok. A szomszéd faluban nem chettem. Csendörök jártak arra, azok tovább kergettek. Az reggel volt és mostanáig nem ettem. Éhes vagyok... Adjon hát egy kis fürtöt....

A csész meg csak egyformán csöndesen és kurtán felegetett:

— Nem lehet.

— Nézzé nem nyalánságból kérem. Éhségből.

— Nem lehet.

— Ott voltam a kastélyban is. Nem adtak semmit. Kutyával kergettek odébb. És akkor erre jöttem egy kis edeléért, csak egy kevésért, amennyivel még egy rókafiók sem érné be. Hogy lehet vén ember létere így kemény, kegyetlen ember. Megveri az isten, hogy nincs lelke.

— Nem lehet, ha mondom.

A vándorlegény hirtelen, keserü haraggal tört ki.

— Nem lehet? Hogyne lehetne. Én majd megmutatom, hogy lehet.

Gyorsan, meg csak föl sem állva, guggoló helyzetben átkerült a keskeny út másik oldalára a szőlő felé.

— Erővel veszek.

A csész hamarosan fölállt. És nem is annyira szigorúan, mint inkább ijedten szolt rá:

— Meg ne tegye, hallja-e? Baj lesz.

A vándor hirtelen fölülkekedett.

— Baj, miféle baj? Becsuknak? Hát az baj? Számár voltam, hogy le nem csukattam magam a zsandárokkal. Nem félek én már semmitől.

És most a csész hangja vált könyörgőre.

— Meg ne tegye, kérem.

— Hát nem bánom, adjon maga.

— Nem lehet. Amott van a domboldalon a kastély, látja?

Mind a ketten arrafelé fordultak. Nagy kétemeletes fehér épület sok ablaka ragyogott le rájuk a délutáni nap sugarától aranyos ragyogással.

— Látom — szolt a vándorlegény.

— Nohát onnan szokott idenézni a földesur. Két évvel ezelőtt a guta leütötte a lábáról. Azóta egy keresek széken odatolja magát az ablakhoz és messzilátó csövön lesi, örzi a szőlőjét meg engem. És minket néz és lát is. Ha maga most csak egy lépést is belép a szőlőbe, ő meglátja. Aztán holnap azt mondja majd, hogy csak így magamformájú vén csonttal eshetik meg az ilyesmi. És elcsap. Mehetek aztán koldulni, csavaroghatok magával....

A vén csész félelemmel nézett a ragyogó ablakok felé....

— Most is idenéz, biztosan idenéz a gutaütött nagysága....

És a láthatatlan nagy ur, a földesur vélt tekintete megrémítette mind a kettőt. A vén emberek hangja még meg is halkult, mintha az ott a kastélyban tekintetével nemcsak látta, hanem hallana is. A vén csavargó reszkető sóhajjal szolt meg:

De én éhes vagyok. Én nem bánom, én semmit sem bánok. Én éhes vagyok.

— Megkeserülne, ha megtenné. Meg azt, maga is, én is. Az nem olyan ember, hogy lecsukassa. Nem az. Az megvereti, megbotoztatja. A mult évben is megtette egy szegény emberrel.

— Nem bánom, ha agyon is üt. Én bemegyek a szőlőbe, be én....

Fölállt és elindult. A csész pedig meg se mozdult a helyéről. Ugy gondolta, hogy ugye birna a másikkal. Hanem csak szóval próbálkozott most is. Reszkető hangon kiáltott utána:

— Hé, várjon csak, csupán egy szóra.

— No, mi az?

— Maga ugy-e éhes? Maga jól akar lakni.

No hát itt van....

Belenyult a vászontarisznyába, kivett onnan kenyeret és szalonnát és odanyujtotta a másiknak....

— Itt van az elemözsiám, amit estére tartogattam, magának adom.... Csak a szőlőt ne bántsa.... Az isten megáldja, menjen el innen....

Az meg elfogadta és mohón, nagy harapással belefogott. És így, telt szájjal, lassan visszafordult és elment, ki a szőlőből. A csész meg elkísérte egész a mesgyéig, ott meg el is bucsuzkodott tőle hálálkodva, boldogan. Hogy is ne, hiszen megvesztegette a tolvajt, hogy ne lopjon....

ELVTARSÁK

Terjesszék a Népakarat!-ot.

EGYLETI HIREK.

Az első osztály tagjait fölkérem, hogy az e hó 7-én, szombaton este 8 órakor, az "Árpád Hall" emeleti helyiségében, 431 E. 6th. Street tartandó rendes havi ülésünkön okvetlen megjelenjen sziveskedjenek. Titkár.

A II. osztály foly hó 7-én, szombaton este 8 órakor tartja rendes negyedévi gyűlését. Tekintettel a fontos napirendre, a tagok teljes számu megjelenését kéri a Titkár.

A Philadelphiai Szocialista Munkás Szervezet, helyiségében, 800 Parish St-en 1908 nov. 7-én, este 8 órakor felolvasást tart. A felolvasás tárgya: HARC A TUDÓVÉSZ ELLEN. Előadó: Dr. Metzler.

A felolvasásra meghiv minden érdeklődőt a Szoc. Munk. Szerv.

FIGYELEM!

A new yorki magyar szakszervezetek, egy-mint: bádigosok és szerelők, vas- és fémmunkások, famunkások szakegylete és a munkások szervezete f. hó 8-án, vasárnap délelőtt 9 órakor, 1591 Second Ave., (82. és 83. utcák között), a Union Hall III. emeleti nagytermében az AMERIKAI MAGANJOGROL felolvasást tart.

Előadó: Dr. Zucker Mór ur. A munkástársak nagyszámu megjelenését kéri a Közös Szervező-bizottság.

Ugyanezen helyiségben, (1591 Second Ave., "Union Hall"), f. hó 8-án, vasárnap délután 2 órakor, az október 25-én tartott NYILVÁNOS SZAKGYÜLÉS FOLYTATÁSA lesz megtartva, melyre az érdeklődő munkástársak tömeges megjelenését kéri, Láng D., jegyző. Altman V., elnök.

Az east pittsburgi és környéke magyarsága figyelmét felhivjuk, hogy szervezetünk helyiségében, Electric Avenue 210. sz. alatt 1908 november 16-tól kezdődőleg ANGOL TANFOLYAMOT nyitunk.

Flamm József közismert angol nyelvtanár tanít hetenkint kétszer, kedden és pénteken. Tandij havi egy dollár.

Fölvételek a szervezet helyiségében esténként 8-tól 9-ig eszközöltetnek.

Célunk az, hogy a munkástevéreink boldogulását elősegítsük. Tehát ne kerülje senki el e kedvező alkalmat.

A Philadelphiai Szocialista Munkás Szervezet 1908 november 14-én, szombaton este pont 8 órakor, saját helyiségében (800 Parrish St.) VITÁT rendez. A vita tárgya:

Utópia-e a szocialista társadalom? Egyéni érvényesülés, hazafiság és saját a szocialista társadalomban.

Vitaközö felek: Szentgyörgyi Ödön, Basky Lajos.

Tekintve azt, hogy a vitára tüzött kérdések a szocializmus hívei s ellenfelei közt sokszor szolgálhatnak vitatárgyul, elvárjuk, hogy az érdeklődők nagy számmal fognak megjelenni, hogy a vitából levonják a következtetéseket.

A Philadelphiai Szoc. Munk. Szerv.

Az Amerikai Magyar Vas- és Fémmunkások Szakegylete értesíti tagjait és az összes munkástársakat, hogy 206—08 E. 56th St., régi Klein-féle helyiségből 240 E. 80th St. alatt levő Schultz Hall-ba költözött.

MULATSÁGOK.

ELŐLEGES JELENTÉS.

A New Yorki Magyar Famunkások Szakegylete 1908 november 28-án, szombaton este, a Rákóczi Hall összes helyiségeiben (197 E. 4th St.) szineloadással egybekötött táncmulatságot rendez. Szinre kerül a

VIRAGFAKADÁS

egy felvonásos vígjáték.

Belépti-dij ruhataral együtt 20c. Kezdeté este 8 órakor.

A tiszta jövedelemnek fele a budapesti ki-zárt asztalosok javára fordittatik.

ELŐLEGES JELENTÉS.

A Munkás Betegsegélyző Szövetség buffaloi osztálya 1908 november 25-én, a Vámosy-féle teremben, 174 Austin St., saját könyvtára javára

KATALIN-ESTÉLYT

rendez. Belépti-dij 25c. Kezdeté este 8 órakor.

FIGYELEM ALLEGHENY S PITTSBURG KÖRNYÉKI ELVTÁRSÁK.

A Munkás Betegsegélyző Szövetség 23-ik osztálya az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség 31-ik osztályával közösen 1908 november 7-én, szombaton este, magánhelyiségében East St. 805. Allegheny, zártkörű SZÜRETI MULATSÁGOT rendez, melyre ez uton hívjuk meg az Allegheny és Pittsburg-környéki elvtársakat.

A rendezőség.

REGÉNY.

A Kreutzer-Szonáta.

Irta: Tolsztoj Leó gróf.

(Folytatás.)

(38.)

Később, a fogságban, midőn erkölcsi forradalom ment bennem végbe, sokat gondolkodtam e percről, visszaidéztem emlékezetembe, amennyire lehetséges volt és azt kérdeztem magamban, hogy magaviseletemnek milyennek kellett volna lenni, milyen lehetett volna. Visszaemlékszem arra a pillanatra, amely ezt az iszonyu tettet megelőzte, arra a borzasztó tudatra, hogy megölni készülök egy védtelen nőt, az én nőmet.

Nagyon jól emlékszem e tudat iszonyatoságára, valamint arra is, hogy miután a tört belemártottam a testébe, azonnal kihuztam, mintha jóvá akartam volna tenni, mintha megakartam volna akasztani tettemet. Nőm felugrott és felkiáltott:

— Dada! A férjem meggyilkolt!

Az öreg dada, aki a zajt meghallotta, az ajtónál állott. Én még mindig ott állottam, Vártam és képtelen voltam elhinni azt, ami történt. De ebben a pillanatban füzödereka alul vérsugár szökött ki. Csak ekkor értettem meg, hogy minden jóvátétel lehetetlen s nyomban rá ugy vélekedtem, hogy nem is szükséges, a dolgot el kellett követnem. Vártam, amíg összerogy és amig a dada felkiáltva: "Jóságos isten!" feléje rohan; csak akkor hajítottam el a tört és távoztam a szobából.

— Szükségtelen magam felizgatni; öntudattal kell bírnom annak, amit tettem, mondtam magamban, sem rá, sem az öreg dada-ra egy pillantást se vetve. A dada kétségbeesve kiabált s a komornát szólította, miatt én a folyosón végig mentem s miután a komornát beküldtem, bementem dolgozó szobámba.

— Mit tegyek már most? — kérdeztem magamban.

És a következő pillanatban tisztában voltam azzal, hogy mit kell tennem. Alighogy szobámba belettem, a falhoz mentem, levettem egy revolvert és figyelmesen megszemlélttem — meg volt töltve — és aztán az asztalra tettem. Aztán fölemeltem a török imént elejtett hüvelyét és leültem a pamlagra. Sokáig maradtam így. Semmire sem gondoltam, nem igyekeztem semmire sem visszaemlékezni. Amott túlról lépések elfojtott zaját, butor tologatását, majd egy embernek, utób egy másik embernek érkezését hallottam. Aztán láttam, hogy Gergely behozza szobámba a pályaudvarban felejtett podgyászomat, mintha még szükségem lett volna rá!

— Hallottad mi történt? — kérdeztem tőle. Megmondta-e Dvorkinak, hogy értesítse a rendőrséget?

Gergely semmit se válaszolt és távozott. Fölkeltem, becsuktam az ajtót, szivarkát és gyufát vettem elő és szivarozni kezdtem. Alig szittam el egy szivarkát, máris elnyomott az álom és mélyen elaludtam. Legalább két óra hosszág aludtam. Azt álmodtam, hogy jó egyetértésben vagyok feleségemmel, hogy egy kis perpatvar után megint kibékülni készülünk egymással; valami akadály volt ugyan még közöttünk, de azért szerettük egymást.

Egyszerre kopogtak az ajtón és erre fölébredtem.

— Ez a rendőrség — gondoltam magamban álomból föliadvá. Azt hiszem, gyilkoltam. De az is meglehet, hogy nőm az és semmi sem történt. Ujból kopogás hallatszott. Nem válaszoltam. Ama kérdés fölött tépelődtem: "Megtörtént-e vagy nem?" Eszembe jutott a füzöderék ellenállása és aztán....

— Igen megtörtént. Igeri megtörtént. Már most a magam életét kell kioltanom, — mondtam magamban.

Ezt mondtam magamban, de nagyon jól tudtam, hogy nem fogom magam megölni. Mindazonáltal fölkeltem és kezembe vettem a revolvert. Minő furcsa dolog: eszembe jut, hogy régebben gyakran támadtak öngyilkos gondolataim, sőt még ma éjjel is, a vasuton könnyűnek látszott volna nekem, hogy életemnek végét vessék, — könnyűnek különösen azért, mert elképzeltem, hogy nőm mennyire megremült volna miattá.

Miért is tennem, kérdeztem magamban, anélkül, hogy erre a kérdésemre választ tudtam volna találni.

Ujból kopogtak az ajtón.

— Igen ám, de előbb tudnom kell, hogy ki kopogtat. Van még időm.

Visszatettem a revolvert az asztalra és ráborítottam az újságot. Aztán az ajtóhoz mentem és az elfüggyőzött kis ablakon kinéztem. Nőm növére, egy jóságos özvegyasszony volt.

— Vazul, mi ez? — kérdezte, miközben mindig készen álló könnye egyre hullott.

— Mi baj van — kérdeztem nyers hangon.

Nagyon jól tudtam, hogy semmi okom sincs, hogy ily nyers és bádortalan legyek vele szemben, de képtelen voltam más hangot találni.

(Folytatjuk.)

NYUGTÁZASOK.

Oktober 26-tól 31-ig befolyt előfizetések. Uj előfizetések...

\$2.00 Nömünkás szerv., City. S. Kiss, Cincinnati. 1.00 L. Göz, Oakland. Mrs. Balogh, Berkeley. J. Márkus, Los Angeles. M. Werner, St. Louis. A. Wener, J. Tokody, Philadelphia. S. Smith, J. Wenk, Chicago. K. Schwartz, P. Brand, J. Braun, Cincinnati. M. Gross, City. A. Lempel, A. Nagy, M. Tóth, Milwaukee, E. Meiszner, Newark, N. J.

Folytatólagos előfizetők:

\$2.00 M. B. Sz., Manayunk. \$1.50 J. Schneider, St. Louis. \$1.00 P. Draskóczy, Oakland. J. Lévy, Los Angeles. S. Till, S. Lány, St. Louis. J. Szalóky, Scranton. P. Huy, J. Piblinger, Cincinnati. F. Dévics, New Brunswick. J. Murray, Milwaukee. J. Unkar, City. Pacanovszky, J. Murinyi, Gy. 50c J. Székely, Lanning, A. Balogh, Gy. Wladislaw, F. Eisenhoffer, M. Lány, A. Varga, St. Louis. M. B. Sz. 30. oszt. O. Ciprian, V. Lederer, F. Klein, M. Feszli, S. Budai, Cincinnati. F. Hofer, Zaparkanszky, Newark, N. J. Fábry, L. Piskitel, Newark, N. J. Dr Metzler, P. Bécsi, Philadelphia. J. Sliva, Cleveland. Ch. Grabenoffer, J. Weisz, Chicago.

Felülfizetések:

Gombay \$1.00, Muray I. 50c. XX. osztály \$15.56.

Oktober első hétfőjén megkeresett munkabértüket október hó 31-ig a következő elvtársak adták le a NÉPAKARAT javára:

Dévics \$1.50, Rezek 4.50, Dobrodenka 4.50, Schwartz W. \$3.00, Orosz I. \$2.50, Vetkusz A. \$1.00.

FIGYELEM LAPKEZELŐK!

Hogy az elvtársak a lobogó-versenyről tiszta képet alkothassanak, elhatároztuk, hogy ezentes városok szerint nyugtázzuk a beküldött uj előfizeteket. Kiszérik figyelemmel a nyugtázást és ha hiba csuszna bele, ugy jelentsék be rögtön.

Miután a zászlón kívül még négy díj lesz kiosztva a versenyben résztvevőknek, kérjük az elvtársakat, hogy a beküldött előfizetők után a nyugtázalványokat is küldjék be, hogy tévedés ne történjék a díjak kiosztásánál.

A mai nyugtázásig beküldött uj előfizetők kimutatása:*

Table with columns for city names and subscription counts. Includes cities like Allegheny, Akron, Brooklyn, Baltimore, Buffalo, Bridgeport, Cleveland, Chicago, Cincinnati, Detroit, Erie, Elizabethport, E. Pittsburg, Irwin, Mc Keesport, Milwaukee, Newark, O., Newark, N. J., New Brunswick, New York, Oakland, Passaic, Philadelphia, San Francisco, St. Louis, Schenectadi.

NYILATKOZAT.

Azok az elvtársak és ismerősök, kik nőm halála felett érzett részvétüket megjelenésükkel tanusították a temetésen fogadják ez uton kifejezett köszönetemet.

Ternay Ferenc.

A "Népakarat" könyvkereskedése a következő műveket tartja raktáron:

Table listing various books and their prices. Includes titles like 'Tudományos művek és agitációs iratok', 'Behel: A nő és a szocializmus', 'Bolgár Elek: Célök és Eszközök', etc.

Ezen kimutatásban csakis a lapkezelők által beküldött előfizetők szerepelnek.

Table listing authors and their works. Includes 'Jaures és Lafargue vitája: A társadalom fejlődésének törvényei', 'Jási Oszkár: Beszélgetések a szocializmusról', 'Kautski: Marx gazdasági tanai', etc.

Table listing authors and their works. Includes 'A "Magyar Könyvtár" kiadványai, füzetenként', 'Az I. W. W. zománczott jelvénye', 'I. W. W. magyar alapszabály, füze', etc.

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség és a kiadóhivatal.)

Üzlet-megnyitás.

Tisztelettel értesitem Passaic és környéke magyarságát, hogy új hajó-jegyelárusító, pénzküldő és közjegyzői irodát nyitottam PASSAIC-on, 2. utca 150 sz. alatt. Szívesen adok felvilágosítást bármily ügyben azoknak akik hozzám fordulnak.

Üzleteim vannak: HAZLETON NEW YORK WILKESBARRE-en. NÉMETH JÁNOS, v. császári és királyi konzuli ügyvivő 150 2nd St. Passaic, N. J.

Mindig kéznél legyen. Az orvos távol lakhatik, azért tartsa mindig a háznál a híres német házi orvosságot Dr. RICHTER-féle

Anchor Pain Expeller. Ezzel könnyen megóvhatja magát Rheuma, Ideg-bántalom, Neuralgia, Köszvény, meghülés és hát-fájdalom legcsökonyesebb eseteitől. 35 év óta mindenütt sikerrel használják.

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

TAUB VILMOS magyar órák és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyművek javítását jótállás mellett elvállalja. Készletben tart hazai és amerikai órákat, ékszereket és egyleti jelvényeket.

31 Ave. B, Near 3rd St. New York. Mindennemű LATSZEREK raktáron Nagy képes árjegyzék úgy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET mindennemű lazai hangszerekről kórák és iskolákra, olvasókönyvekről, pipákról, ékszer és az összes népszámitványokról. Küldjön 2 centes bélyeget. Jos. Pokorny 328 E. 78th St, New York

Empire Opera House ETTEREM, KÁVÉHAZ ÉS BOROZO 552-4 Second St., Passaic, N. J. Három nagy terem színelőadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hamisítatlan óhazai borok pohár és gallon számra. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes étkek a nap bármely órájában. Nyitva éjjel és nappal. Vidékiek mindennemű utbaigazítást kaphatnak.

Dr. S. Goldman egyedüli HAZAI MAGYAR ORVOS volt csász. és kir. katoniorvos. 406 Grand St., Pittsburg, Pa. Közel a Courthor Telephone P. & a. Main 888.

FINTA MIHÁLY, BORBÉLY ÉS FODRÁSZ 516 E. 6th Street, New York.

HAJÓ VAGY VASUTIJEGYET VÁSÁROLNI AZ ÖSSZES VONALAKRA - PÉNZT KÜLDENI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK GYORS ELINTÉZÉSÉRE A LEGJOBB ÉS A LEGTANÁCSOSABB FORDULNI DEUTSCH BROS 319. E. HOUSTON ST. NEW YORK

I. N. Y. M. Ifjúsági Kör tánciskolája. ÁRPAD HALL 431 E. 6th St New York. Angol-magyar iskola kétszer hetenkint, hétfőn és csütörtökön a LIBERTY HALL-ban 49 Mercer St. Newark, N. J. Mindkét helyiségben kifogástalan magyar konyha. Alkalmos termek bálók, lakodalmak és egyleti gyűlésekre. Bel- és külföldi lapok. Budapesti Népszava Az öntudatos munkások találkozó helye. Pool és biliárd. A. Orawetz, tulajdonos.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street New York

Mrs. KLEIN magyar kávéház és étterem 257 Springfield Ave. Newark.

Wachsman női és férfi-dívat-áruháza 86 Avenue A NEW YORK. (sz 5-ik és 6-ik utcák között) Olcsó szabott arak!

Mrs. J. HOFFMANN, MAGYAR VIRÁGÜZLETE 971 SECOND AVE. 51. és 52. utca között N. Y. Elvállal mindennemű mulatsági dekorációk, lakodalmi csokrok és temetkezési munkák elkészítését. - Mennyasszonyi koszorúk nagy választékban. Vidéki megrendelés pontosan eszközöltek. Koszorúszallagok rendelésre készíttetnek.

JAKOBY MIKSA orvostanhallgató Angol Magyar iskolában 238 E. 6th St. és 1528 Second Ave. (79th St.) Kitünő oktatást nyerhet az angol nyelvben. Up-town-i iskolám november 17-én nyílik meg személyes vezetésem alatt. Jelentkezni lehet 238 E. 6th St.-i iskolámban. Előadások este 8-tól 10-ig. Havi díj \$2.50 Bővebb felvilágosítás kívánatra.

Katolín János FÉNYKÉPESZ 3616 N. Broadway, St. Louis. Képek felvétele BÁRMILY időben reggel 8 órától este 8-ig rendelkezésként KÉSŐBB is. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegyeké 28 drb. 25. Kérem a magyarok pártfogását. Eladok hajó-jegyeket minden vonalra jutányos árban.

JOS. BERLOCK FÉRFI SZABÓ 1118 Thirteenth Ave. East Oakland, Ca. Ugyes magyar szülésznő Jergler Paula Budapestben az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbaba volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 546 Washington Boulevard, Pauline St. sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seeley 3188.

TULY az egyedüli magyar FÉNYKÉPESZ NEWARKON, N. J. 4 West Street. Legfinomabb kiviteli fényképek tucatja \$2.00-tól feljebb. Nyitva ünnep- és vasárnapokon is.

Bevandorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tiszta és jutányos árú SZOBÁIT ROSTASSY REZSŐ 513 E. 6th St. NEW YORK. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHAZAM a magyarságvü öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étkek. - Hazai biliárd asztalok. Feltétlen megbízhatóság. Felkérjük olvasóinkat, hogy szükségleteiket hirdetőinknél szerezzék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NÉPAKARAT-ra.

HAJOJEGYET VÁSÁROLNI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK ELINTÉZÉSÉRE A LEGJOBB ÉS A LEGTANÁCSOSABB FORDULNI KISS EMIL BANKÁROKHOZ 104 SECOND AVE. NEW YORK. (51. és 52. utca között) ARBEJTEKÉRT

Beldegreen budapesti fényképész 32 Avenue C 3-ik u.sarok, New York. Izletes és jól kidolgozott képek 2 dollártól feljebb. A munkáért jóllak. Nyitva vasár- és ünnep napon is.

Péter Lajos „Rákóczi Hall”-hoz címzetű Vendéglő, Kávéház és Étterme. 4-ik utca 197, New York. AJÁNLJA KITÜNŐ MAGYAR KONYHÁJÁT. Kitünő italok. Alkalmos helyiség mulatságok, lakodalmak vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarvilágnak Szozialisták kedvelt gyűlékezési helye. Különböző munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

Tartós és puha bőrből készült szép Divatos Cipők olcsó árban kaphatók a „UNION SHOE CO.”-nál. Ave B. cor. 4th st. NEW YORK. Telephone 2993-79th

PILÁT F. MAGYAR SZÜLÉSNŐ Budapestben az egyetemen vizsgázott, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 1443 Ave. A, New York. Bet. 76th & 77th Sts.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzállító és váltó-intézet Főútlelet 127 Second St., Passaic, N. J.

Katolín János FÉNYKÉPESZ 3616 N. Broadway, St. Louis. Képek felvétele BÁRMILY időben reggel 8 órától este 8-ig rendelkezésként KÉSŐBB is. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegyeké 28 drb. 25. Kérem a magyarok pártfogását. Eladok hajó-jegyeket minden vonalra jutányos árban.

Erdélyi Vendéglő 263 9th St. cor. Clementine. San Francisco, Cal. Friss izletes magyar ételk és italok. Az elvtársak kedvelt találkozó helye. Pool és biliárd asztalok.

Legkedveltebb és legnépszerűbb győgszerterá a Megváltóhoz ROTH SAMUEL 125 Ave. A, cor. 8th St., New York. Lilliom Crème, lilliom szappan és por, szepők, máj-foltok, himlőhegyek, pattanások, ráncok eltávolítására Lilliom Crème az arcot finomítani, ifjítani, dntíteni, és általában a szép arcnak szépségét fontartani. Crème 40c. szappan 35c. por 65c. összesen \$1.35. Ha verszégény ha szédül a feje, ha gyöngye, ha nincs átrágya, ha ideges, akkor csakis a Roth-féle China vas-sórt használja, melynek ára 75c. 8 üveg 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Accacia Diana, Margit és Erzsébet Crèmek és szappanok, Nacya Byndi Dr. Gross, Dr. Shihulzsky kenőcsök és szappanok, Juno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha or. Kaladont, Ezri víz, Indaszesz, Elsa fluid, Portiféle sebtapasz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szerek. Tessenék árjegyzékért írni. Megrendelések nál tessenék a pénzt előre beküldeni.